

Rahandusministri
08. juuni 2017 käskkirja nr 114 lisa

Maksu- ja Tolliameti ARENGUKAVA 2017-2020

Tallinn 2017

SISUKORD

Sisukord	2
Sissejuhatus	3
Maksu- ja tolliameti strateegiate peamised väljakutsed	3
Missioon, visioon, põhiväärtused	6
Strateegilised eesmärgid, nende tähendused ja indikaatorid	7
Eesmärk 1:	7
Pakume maksumaksjale lihtsaid ja mugavaid teenuseid	7
Eesmärk 2:	12
Anname ettevõtjale kindluse, et tema maksu- ja tolliasjad on korras ja tagame võrdse konkurentsikeskkonna	12
MTA strateegia 2017-2020 MÕÕDIKUTE SELGITUSED	15

SISSEJUHATUS

Maksu- ja Tolliameti arengukava 2017-2020 (edaspidi arengukava) on Rahandusministeeriumi (edaspidi RM) valitsemisalas tegutseva Maksu- ja Tolliameti (edaspidi MTA) **neljas pikaajaline plaan**.

MTA tegevusvaldkondadeks on riigitulude haldamine, riikliku maksu- ja tollipoliitika rakendamine ning ühiskonna ja seadusliku majandustegevuse kaitsmine. MTA kulud kaetakse riigieelarvest. MTA on aruandekohustuslik rahandusministri ees, kes suunab ja koordineerib asutuse tegevust ning teostab selle üle teenistuslikku järelevalvet. MTA tegeleb riigieelarve tulude laekumise tagamisega riiklike maksude ja tollitulude osas, ühiskonna ja seadusliku majandustegevuse kaitsmisega, riigi maksu- ja tollipoliitikast juhinduva maksu- ja tollikorralduse elluviimisega, maksuseaduste, tollieeskirjade ja muude õigusaktide täitmisega, hasartmängu korralduslubade ja loterii korralduslubade väljaandmisega, hasartmängu järelevalvega ja loteriide seaduslikkuse kontrollimisega ning isikute teenindamisega maksukohustuse ja tolliformaalsuste täitmisel.

MTA on Euroopas edumeelne maksuhaldur, mis on suuresti Eesti maksumaksjate teene. Ühiskonna arvamushinnangute põhjal on MTA Eesti maksumaksjate silmis usaldusväärne riigiasutus; usaldusväärsus on maksuhaldurile väga oluline ning MTA peab oluliseks seda usaldust hoida ja tõsta.

Arengukava periood on 2017-2020.

Arengukava on ühtne ja terviklik dokument MTA eesmärkide saavutamiseks vajalikest tegevustest. Dokumendis on sõnastatud visioon, missioon, põhiväärtused ning strateegilised eesmärgid, indikaatorid ja sihttasemed ning eesmärkide saavutamiseks vajalikud tegevused.

Eesmärkide saavutamist hinnatakse indikaatorite ja igaks aastaks seatud sihttasemete alusel. Eesmärkide seadmisel on silmas peetud eelkõige ettevõtjate ootusi ja huve.

Arengukava koosneb **kahest strateegilisest eesmärgist ja nende saavutamist toetavatest eesmärkidest**, mis on MTA valdkondade¹ ülesed.

Arengukava ajakohastamine toimub vähemalt kord aastas (esimene kvartal). Üle vaadatakse strateegilised ja nende saavutamist toetavad eesmärgid ning sihttasemed, täpsustatakse tegevused (arengukavas on kirjas tegevused üldisel tasemel, st need vältavad 4 aastat, täpsemad tegevused on iga-aastases valdkonnapõhises tegevuskavas). Igal valdkonnal on aastane tegevuskava, milles kirjeldatud tegevused toetavad strateegias nimetatud eesmärkide saavutamist ning mille täitmist seiratakse kvartaalselt.

MAKSU- JA TOLLIAMETI STRATEEGIADE PEAMISED VÄLJAKUTSED

2005-2008

RMi valitsemisalas seni eraldi tegutsenud maksuamet ja tolliamet ühendati 2004. aasta 1. veebruarist Maksu- ja Tolliametiks. Vastloodud ühendatud asutuse õnnestumise taga oli mõlema

¹ Maksuauditi osakond, tulude osakond, maksude osakond, uurimisosakond, tolliosakond, teenindusosakond, teabeosakond, juriidiline osakond, personaliosakond, haldusosakond, sisekontrolli osakond.

asutuse aktiivne töö, mis puudutas ühest küljest organisatsiooni struktuurimuudatustega seotud väljakutseid, aga ka kohanemist uute, Euroopa Liiduga liitumisest tulenevate ülesannetega.

Vastloodud asutuse peamisteks väljakutseteks oli muutuda klientidele (maksumaksjatele) õiglaseks ja professionaalseks koostööpartneriks ettevõtluskeskkonna hõlbustamisel ning ühiskonna ja majanduse kaitsmisel. Teenuste ühendamise taustal omandas keskse tähenduse järjepidevuse ja kvaliteedi tagamine klientide vajaduste täitmisel ning selleks sõnastati MTA esmaseks arengueesmärgiks **muutumine kliendikeskseks organisatsiooniks**. Esimese sammuna määratleti peamised kliendigrupid ja nendega seotud teeninduse sisu. Seejuures arvestati klientide ootustega, mille kohta saadi tagasiside kliendi rahulolu uuringutest. Edasise tegevuse käigus hakati välja kujundama kliendigruppide vajadustele vastavaid teenuseid, mis omakorda tingisid pideva teenuste parendamise asutusesiseste tööülesannete ning ressursside ümberjaotamise näol. Asutuste senised protsessid lõimiti ühendasutuse arengukavasse aastateks 2005-2008, kus määratleti uus missioon, visioon ning asutuse strateegiline raamistik.

Esimese strateegiaperioodi lõpuks kujunes MTA-st usaldusväärne koostööpartner, keda hindasid nii üksikliendid, riik kui ka partnerorganisatsioonid. Seda tõendasid kliendi kõrge rahulolu tase ja jätkuvalt kasvav e-deklareerimise osatähtsus.

Lähenevate keeruliste majandusolude tingimustes alustati juhtkonna eestvedamisel valmistumist uueks strateegiliseks perioodiks. Juhtimissüsteemi efektiivsuse analüüsimine ja uue arengukava väljatöötamine päädis ulatusliku struktuurimuudatusega 2008. aasta lõpus. Reformi tulemusel asendati senine sambapõhine struktuur protsessipõhise struktuuriga, mille käigus toimus ka märkimisväärne juhtimistasandite vähendamine ja kulude kokkuhoid.

2009-2012

2009. aasta oli reformijärgse kohandumise aasta, kus töötajaskonda oli varasemaga võrreldes oluliselt vähendatud. Eestit tabanud globaalse majanduslanguse mõjul kasvas maksuvõlglaste arv, mis omakorda suurendas töökoormust ja järelevalveliste protsesside olulisust. Igapäevase töö suure koormuse tõttu pidid valdkonnad panustama eelkõige oma tulemusnäitajate saavutamisele ning vähem arendustegevusele.

Lähtudes visioonist ja rollist ühiskonnas püstitati aastateks 2009-2012 kaks peamist eesmärki: **õiguskuuleka kliendi halduskoormuse vähendamine osutatavate teenuste mitmekesistamise ja protsessi kvaliteedi parandamise kaudu ning õiguskuulekuse suurendamine kontrolli- ja mõjutusmeetmete arendamise kaudu**. Nimetatud strateegiast jäeti välja organisatsiooni ja töötajate arengu osad.

Olukorras, mil Euroopa Liidu tolliprojektide elluviimise suutlikkus Euroopas tervikuna oli väga madal (2009), oli MTA üks kuuest EL tolliadministratsioonist, kes suutis kõik planeeritud muudatused tähtaegselt ellu viia. 2010. aasta möödus eurole ülemineku ettevalmistuste raames. Aasta alguses käivitatud eurole ülemineku projekt jagunes neljaks alamprojektiks ning kõik tööd lõppesid õigeaegselt. Kõiki rahalist vääringut sisaldavate MTA infosüsteemide migratsioon eurole toimus 31. detsembrist 2010 kuni 3. jaanuarini 2011. Projekti tulemusena sai MTA infosüsteemides eristada krooni- ja eurotehinguid.

2013-2016

Selle perioodi pikaajalises plaanis oli kolm strateegilist eesmärki: **koguda kokku riigi maksutulud, vähendada ebaausa majandustegevuse osakaalu ning luua arengut ja**

tulemuslikkust toetav organisatsioonikultuur. Eesmärk oli suurendada nn vabatahtlikku maksulaekumist, säilitades maksu- ja tollialastest õigusaktidest tulenevate maksukohustuste täitmise lihtsuse ja selguse. Sihiks oli maksupettuste ja salakaubanduse vähendamisega ning mõõduka halduskoormusega vähendada riigile saamata jäävat maksutulud ja tagada ausam konkurentsikeskkond.

Vaadeldava perioodi olulisteks märksõnadeks oli MTA teenuste kättesaadavus kliendile sobivas kohas – olgu selleks siis lähim teenindusbüroo või e-kanal. Pidasime oluliseks ausat klienti, pakkudes talle lihtsustusi nii maksude maksmisel kui ka tolliformaalsuste täitmisel. Andsime kliendile ennetavat infot tema kohustustest ja juhtisime kliendi tähelepanu tema eksimustele, andes võimaluse need parandada. Samuti pidasime oluliseks jätkuvalt tagada aus konkurents, mistõttu pöörasime sel perioodil erilist tähelepanu ka maksukuulekust tõstvate kontrollimeetmete uuendamisele ja suurendamisele.

2009-2012 perioodiga võrreldes on olulise täiendusena juures ka organisatsiooni arendav ja organisatsioonikultuuri toetav eesmärk. See oli nii organisatsiooni sisse kui ka kliendile suunatud arengueesmärk, millega taotlesime meie töötajate motiveeritust ja orienteeritust eesmärkide saavutamisele. Pidasime oluliseks kulutõhusust oma juhtimisotsustes ning innovaatiliste lahenduste pakkumist kliendile nii maksude tasumisel kui ka tolliformaalsuste vormistamisel.

2017-2020

Selle perioodi **arengukava keskmes on ettevõtja tegutsemise ja arengu toetamine.** Kõlab esmapilgul raskesti mõistetavana, mis on seost MTA-l ettevõtte tegutsemise ja arenguga. Tegelikult just selle seose loomise ja tugevdamisega peame järgmistel aastatel tegelema.

Eelmisel strateegiaperioodil aitasid tulemusteni jõulised tegevused, mille edusse avalikkuses pigem esialgu ei usutud. Piirikütuse tõhusam kontroll, tehinguandmete esitamine ja töötamise register tekitasid resonantsi avalikkuses ja ettevõtjates. Autode kasutusotstarbe kontrolli puhul sai MTA üsna ootamatu õppetunni. Ettevõtjate panus tehinguandmete esitamise ja töötamise registri õnnestumisse oli suur. Käivitatud IT-lahendused ja uus info aitasid meil kiiremini reageerida seal, kus kontroll vajalik oli.

Neli aastat tagasi võtsime eesmärgiks koguda maksutulud paremini kokku ja võidelda varimajandusega. Maksud on viimasel neljal aastal laekunud üle ootuste, varimajanduse osakaal on taandumas ning MTA usaldusväärsus püsib kõrge.

Olgu öeldud, et meie senine ülesanne – koguda kokku riigi maksutulud, jääb endiselt meie ülesandeks, kuid maksude laekumine numbrilise näitajana hakkab olema üheks indikaatoriks meie eesmärkide saavutamisel. Aeg on suunata oma pingutused muule kui pelgalt maksutulude kokkukogumisele, sest ideaalis ei olegi see maksuhalduri esmane ülesanne. Maksukultuur on uute infosüsteemide abiga jõudsalt paranenud. Muutus saab olema suur, sest meie seadusejärgne ülesanne on järele valvata, kontrollida ja teha menetlusi.

Nagu öeldud, paneme strateegias fookuse ettevõtjale – täpsemalt ettevõtetele ja nendele senisest parema toe pakkumisele, sest nendest sõltub maksutulude laekumine. Makse maksavad küll kõik töötajad, kuid siiski alles pärast seda, kui tööandjad on selleks loonud töökohad. Sõna „tegutsemine“ all mõtleme igapäevast normaalset toimetamist, selleks parimate tingimuste loomist MTA poolt. Muu hulgas väljendub meie toetus endiselt võrdsete konkurentsitingimuste tagamises oma järelevalveliste (kontroll, uurimine) tegevustega. Samas, me ei pane oma järelevalve tegevusele eesmärgi tähendust omaette. Me tahame toetada ettevõtete tegutsemist ja arengut, pakkuda teenuseid, mis neid realselt arendamisel ja igapäevasel tegutsemisel abistavad.

Tegutsemist ja arengut vaatame koos ja eraldi. Tegutseda ja areneda on võimalik siis, kui majandus on kasvufaasis. Arengust aga ei saa rääkida, kui majandusareng peatub või lausa kahaneb. Toetus on aga ka siis isegi olulisem, et raskustest üle saada.

Paralleelselt sellega, et pakume ettevõtetele ennetavat abi maksukuulekuse tagamisel, loome ka kaasaegse MTA iseteeninduskeskkonna. Oleme alustanud uue e-MTA loomisega. Tajume, et see on kogu avaliku halduse jaoks kümnenäi muutus. Uut e-maksuametit/e-tolli arendades tahame viia kontaktide arvu meiega nii olematuks kui võimalik ja pakkuda ettevõtjatele ajakohast ülevaadet majanduses toimuvast. Piltlikult – ükskõik kui viisakas toonis sõnastada maksuhalduri kirjalik pöördumine, on see ainult pool rehkendusest. Olgem ausad – meie kirja ei oota keegi, ükskõik, kui ilusasti see on sõnastatud. Töötame selles suunas, et kirja saatmise vajadus kaoks. Soovime anda kindluse, et oleme maksustamise ja tolli küsimustes esmane abimees. Meie uute rakendustega peab maksukohustuse täitmine olema võimalikult lihtne ja minimaalse kuluga. Võrdsetele konkurentsitingimustele aitame kaasa uute loodavate e-lahendustega.

Kindlasti peame jätkuvalt tagama, et meie head inimesed oleksid hästi motiveeritud. Töökorralduses tuleb kindlasti läbi mõelda geograafiline paiknemine ja teenuste tagamine. Üks on aga selge - oleme kindlasti ka edaspidi esindatud seal, kus on meie kliendid ja ettevõtjad.

MISSIOON, VISIOON, PÕHIVÄÄRTUSED

Meie **missioon**² on:

Loome teenuste ja kontrollitööga maksumaksjatele võimalikult hea tegutsemiskeskonna.

Meie **visioon**³ on:

Toetame ettevõtte tegutsemist ja arengut.

Meie **põhiväärtused**⁴ on:

1. Oleme uuendusmeelsed ning asjatundliku nõuga toeks maksumaksjale.
2. Hoiame ja märkame oma inimesi ning arendame oma meeskonda.

Meie inimeste väärtustamiseks:

- **hoiame ja arendame head juhtimiskvaliteeti** (vahetult tasandil juhtimisotsuste tegemine, valdkondlik eelarve juhtimine, juhtide arendamine ja koolitamine).
- **soosime töötajasõbralikku ja usalduslikku tööõhkkonda** (paindliku tööaja võimaldamine, motiveerimine, süsteemsed koolitusmudelid ja erialakoolitused).
- **tagame vajalikud koolitused, hea töökeskkonna ja -vahendid** (töö- ja puhkeruumid, vormiriietus, tehnika).
- **püüdleme omavahelise hea koostöö poole** (kaasamine, märkamine, tagasiside, osakondade tegevus ühiste eesmärkide saavutamisel).

2 Missioonina mõistame lühikest ja selget ülevaadet sellest, milleks meie asutust tegelikult vaja on ning mille nimel me tegutseme.

3 Visioonina mõistame teatud ajaks saavutatavat tulevikupilti.

4 Põhiväärtused on tõekspidamised, mis kujundavad meie hoiakuid, suhtumist, väärtushinnanguid ja käitumisreegleid.

STRATEEGILISED EESMÄRGID, NENDE TÄHENDUSED JA INDIKAATORID

Visioon: Toetame ettevõtte tegutsemist ja arengut

EESMÄRGI SAAVUTAMISE MÕÕTMISE INDIKAATORID JA SIHTTASEMED:

Indikaator	Algtase	Sihttasemed			
	2016	2017	2018	2019	2020
Äritegemise lihtsuse indeks (Doing business) - maksude maksmise alammõõdik osa⁵	21. koht ⁶	Tõus võrreldes eelmise aastaga	Tõus võrreldes eelmise aastaga	Tõus võrreldes eelmise aastaga	Tõus võrreldes eelmise aastaga

EESMÄRK 1:

PAKUME MAKSUMAKSJALE LIHTSAID JA MUGAVAIK TEENUSEID

Alameesmärgid:

1.1 Toetame ettevõtlust

EESMÄRGI SAAVUTAMISE MÕÕTMISE INDIKAATORID JA SIHTTASEMED:

Indikaator	Algtase	Sihttasemed			
	2016	2017	2018	2019	2020
Lisandväärtuse muutus võrreldes eelmise aasta sama perioodiga ⁷	15,32 mld eurot	Kasv võrreldes eelmise aasta sama perioodiga ⁸	Kasv võrreldes eelmise aasta sama perioodiga	Kasv võrreldes eelmise aasta sama perioodiga	Kasv võrreldes eelmise aasta sama perioodiga

Tegevused:

1.1.1 Muudame ettevõtjaga suhtlemise efektiivsemaks.

1.1.1.1 Looime eeldused ettevõtte kiireks ja mugavaks teenindamiseks:

- täiendame teenuste registreid (käibemaks) ja e-teenuseid, sh põhimõtet kuidas e-keskkonnas klienti vastu võtame – mida ta tegema peab ja miks. Muudame tegevuste ahela selgeks ja terviklikuks;

⁵ Äritegemise lihtsuse indeks, sellest maksude maksmise osa (*Doing Business*) – Eesti koht edetabelis. Tulemused 1 kord aastas. Metoodika: Maailmapanga poolt iga-aastaselt arvatav indeks, mis koosneb alammõõdikute, sh maksude tasumise osa.

⁶ 2015. aasta andmete alusel. Oktoobris 2017 ilmub uuring 2016. aasta andmete alusel.

⁷ Lisandväärtuse muutus võrreldes eelmise aasta sama perioodiga. Tulemused 1 kord kvartalis. Metoodika: Lisandväärtus = KMD-I deklareeritud kogumüük maksuvaba käibeta – põhivarata kogusisetus.

⁸ Eesmärk püstitatakse aastapõhiselt: kui on oodata majanduskasvu, siis ootame ka lisandväärtuse kasvu, kuid kui lisandväärtus langeb, siis on oluline jälgida müügi ja soetuse suhet.

- infot kuvame isikupõhiselt. Iseteeninduskeskkond on loogiliselt ja keeleliselt nii lihtne, et puudub vajadus juhiste saamiseks MTA-ga kontakteeruda. Kliendil on võimalik ise aru saada, mida ta tegema peab;
- e-MTA maksude määramise rakendused (koos juhistega) on kolmekeelsed (eesti, inglise, vene). Arendame seda lähtuvalt kasutajate tagasisidest;
- teenindusbüroode letiteenused on mugavad/vastavad kasutajate vajadustele;
- koduleht on mitmekeelne, loogiline ja seal on rohkem ning vajalikku infot;
- välismaalaste asutatud ettevõtetele on tagatud eraldi tugi, et neil oleks Eestis lihtne ettevõtlusega tegeleda.

1.1.1.2 Tagastame ettevõtete käibevahendid kiirelt (käibemaksu tagastusnõuded, sh impordi käibemaks):

- käibemaksu tagastusnõuet hoiame kinni vaid kontrolliks vajamineva aja ning loome tehnilise lahenduse tagastusnõude osaliseks vabastamiseks. Säilitame kontrollitegevused;
- uuendame riskijuhtimise protsessi. Ettevõtja on oodatud meile tulevikutehingute kohta teavet jagama ja ka ise võtma suuremat vastutust oma tehingupartnerite valikul.

1.1.1.3 Hiljemalt 2020 anname siduvaid eelotsuseid siirdehinna teemal:

- anname ettevõtjale tegutsemiskindluse tagamiseks maksukorralduse seaduse muudatuse jõustudes eelotsuseid ka siirdehinna teemal.

1.1.2 Pakume ettevõtja vajadusest lähtuvat nõustamist.

1.1.2.1 Loome alustava ettevõtja käsiraamatu ja pakume alustavale ettevõtjale (sh eksportöör/importöör) ennetavat abi:

- oleme ettevõtjale abiks ettevõtlusega tegelemisel, sh pakume maksuinfot sobiva ettevõtlusvormi valikuks;
- arendame ja kaasajastame klientidele suunatud koolituste formaate ja metoodikat, arendame koolitajaid. Oskame paremini mõista meie poole pöörduvate klientide soove. Pakume lisaks klassikoolitusele ka videokoolitust, esimesed sellised koolitused korraldame alustavale ettevõtjale.

1.1.2.2 Pakume igas maakonnas alustavale ettevõtjale koolitusi koostöös teiste organisatsioonidega:

- maakondades toimub rohkem ühiseid (nt EASiga) koolitusi.

1.1.2.3 Ettevõtja saab MTA poolt personaalse tugiisiku, kes aitab maksu- ja tolliasjade korraldamisel ja MTAg suhtlemisel:

- laiendame tollis kehtiva n-õ võtmekliendi staatuse (AEO) MTA üleseks. Võtmekliendi staatusega saab teenindust eelisjärjekorras, eraldi nõustamist ning koolitusi;
- tugiisiku teenust pakume vajaduspõhiselt ning perioodil, mil ettevõtja seda ise kõige enam vajab.

1.1.2.4 Jagame nõu ennetavalt, et vältida eksimusi maksuarvestuses:

- ettevõtte suuremate muutuste (töötajate arvu vähenemine, drastiline käibe langus jms) puhul otsime põhjuseid, et vajadusel pakkuda erinevaid lahendusvariante ettevõtluse jätkumiseks;
- hoiame tähelepanu neil, kes on olnud nõ muredega klient. Nõustamise eesmärk on hoida ära edaspidiseid maksudega manipuleerimisi;
- anname nõu kohtupraktika ja senist praktikat muutnud õigusaktide tõlgendamisel;
- ennetame aktsiisiladude maksudega seotud probleeme, märkame riske ja võtame ise varakult kliendiga ühendust.

1.1.3 Suurendame noorte maksutarkust.

1.1.3.1 Looma kaasaegsed võimalused noortele maksu- ja tollialaste teadmiste saamiseks:

- loome kodulehele rubriigi "Abiks ühiskonnaõpetuse õpetajale", kuhu lisame asjalikke infomaterjale, mida õpetajad saavad oma tundides kasutada;
- loome kodulehele eraldi keskkonna, kus noored saavad kontrollida oma teadmisi ja aru saada maksude maksmise vajadusest;
- korraldame põhikoolinoortele koostöös Junior Achievementiga videokonkurse (sihtgrupp 8.-9. klassid) teadlikkuse tõstmiseks maksuteemades;
- korraldame reservi suunduvatele kaitseväelastele maksuteemalisi koolitusi;
- korraldame keskkoolide õpilastele arutelu-töötubasid "Miks on vaja maksta makse?";
- korraldame maksu- ja tolliteemalisi väljapanekuid nii MTA-s kui mujal.

1.2 E-maksuamet on kaasaegne

EESMÄRGI SAAVUTAMISE MÕÕTMISE INDIKAATORID JA SIHTTASEMED:

Indikaator	Algtase	Sihttasemed			
	2016	2017	2018	2019	2020
E-MTA kasutajate rahulolu läbi soovitusindeksi ⁹	50 ehk väga hea	Tõus võrreldes eelmise aastaga	Tõus võrreldes eelmise aastaga	Tõus võrreldes eelmise aastaga	60 ehk suurepärane

Tegevused:

1.2.1 Asendame deklaratsioonid andmepõhise infovahetusega.

1.2.1.1 Looma infovahetuseks mugava, mobiilse, ühetaolise ja mitmekeelse iseteeninduskeskkonna:

- loome ja kasutame ühtset ja kaasaegset kujundust, et kõik maksu- ja tollirakendused oleksid ühetaolised;
- teeme kasutajaliidese mugavaks (intuiitsus, vähem klikke).

1.2.1.2 Võtame kasutusele kütuse veebipõhise kontrollisüsteemi:

- arendame ja võtame kasutusele andmepõhise infovahetuse.

1.2.1.3 Vähendame ettevõtjate andmete esitamisega kaasnevat halduskoormust:

- analüüsime esitatavate andmete koosseise ja automatiseerime andmeliikumise (Aruandlus 3.0);
- loome võimaluse edastada maksude määramiseks vajalikke andmeid kolmandate isikute kaudu (pangaülekannete info TSDle);
- loome võimaluse MTA-le andmete edastamiseks nii, et maksumaksja ise ei pea x-tee ühendust üles ehitama (x-tee lüüs).

1.2.1.4 Pakume internetikaubanduse klientidele kiiret teenindust e-keskkonnas:

- koostöös postiettevõtjaga loome lahenduse, et tellitud kaupa deklareerides on andmed eeltäidetud ning et oleks võimalik kohe maksta (täiendav makselahendus).

⁹ Mõõdik: e-MTA kasutajate soovitusindeks, mida mõõdab MTA. Tulemused 1 kord aastas, teenusepõhiselt tihedamini.

1.2.2 Arendame makselahendused avalik-õiguslike nõuete tasumiseks.

1.2.2.1 Arendame maksude tasumiseks kaasaegsed makselahendused:

- e-arvete saatmine pank (sh maksuteated), püsimakselepingud, krediitkaardimakse algatamine kodulehelt. Avansiliste nõuete kohta edastame ka e-arve, info on kättesaadav pangast. Protsess toimub selliselt, et MTA võtab pangakontolt vajaliku summa ja raha ei pea eelnevalt ettemaksukontole kandma, teavitame inimest nii enne kui pärast toimingut.

1.2.2.2 Haldame MTA pädevuses olevaid riigi rahalisi nõudeid:

- isik näeb riigi ees olevaid rahalisi kohustusi ühest kohast;
- loome võimaluse kohalike maksude haldamiseks e-maksuametis.

1.2.3 Tagame ettevõtjatele ülevaate maksukeskkonnast ja ettevõtja positsioonist selles.

1.2.3.1 Pakume ajakohaseid ettevõtjat ja teda ümbritsevat ettevõtluskeskkonda iseloomustavaid ülevaateid:

- loome võimaluse saada ülevaade ettevõtja paiknemisest võrreldes teiste samas sektoris ja/või piirkonnas tegutsevate ettevõtjatega;
- loome võimaluse saada maksuhalduri hinnang ettevõtja maksualasele käitumisele.
- loome võimaluse oma andmete jagamiseks/avalikustamiseks (palgatase, töötajate arv, käive);
- loome võimaluse oma andmete võrdlemiseks teiste ettevõtete ja ettevõtete gruppidega (tulu- ja sotsiaalmaksudeklaratsioon, käibemaksudeklaratsioon, aktsiisideklaratsioon jt).

1.2.3.2 Mõjutame maksumoraali, andes ettevõtjale võimaluse jagada oma andmeid:

- arvestame ettevõtja usaldusväärsuse hindamisel tema maksekäitumist;
- loome võimaluse jagada ettevõttel oma usaldusväärsuse hinnangut ning maksu- ja tolliandmeid;
- muudame lihtsamaks ja kiiremaks võimaluse tehingupartneri tausta kontrolliks.

1.2.3.3 Anname erialaliitudele/sektori esindajatele regulaarselt sektoripõhist väärtustatud infot:

- ettekanded konverentsidel, infovoo olemasolu;
- korraldame regulaarselt ümarlaudasid maakonna erialaliitudega/ettevõtjatega, erinevate kutsealade esindajatega, andes ülevaateid erinevatest sektoritest, infot probleemidest ja lahendustest.

1.2.3.4 Loome rahvusvaheliste maksulepingute elektroonse keskkonna:

- muudame lihtsamini ja mugavamalt kasutatavaks riikidevaheliste lepingute sisu;
- automatiseerime MTA protsesse.

1.2.4 Loome MTA suhtes usalduse andmekaitse ja infosüsteemide turvalisuse kaudu.

1.2.4.1 Tagame IT arendustega infosüsteemide turvalisuse:

- nõustame ja kontrollime MTA inimesi, tagamaks andmete turvalise ja õiguspärase töötlemise;
- infosüsteemide arendamisel tagame andmeturbe analüüsifaasist lõpptestimiseni.

1.3 Eestis on soodne väliskaubanduskeskkond

EESMÄRGI SAAVUTAMISE MÕÕTMISE INDIKAATORID JA SIHTTASEMED:

Indikaator	Algtase	Sihttasemed			
	2016	2017	2018	2019	2020
Logistic Performance Index (LPI) tollitegevuse näitaja ¹⁰	29. koht	Ei mõõdeta	Tõus võrreldes eelmise aastaga	Ei mõõdeta	Tõus võrreldes eelmise aastaga

Tegevused:

1.3.1 Toetame eksportööre infoga kolmandate riikide tollikorraldusest.

1.3.1.1 Anname infot Eesti peamiste ekspordi sihtriikide kaubandusreeglitest ning tollikorraldusest:

- juhatame teiste riikide tolliteenuste veebilehtede infoni, pakume personaalset nõustamist;
- tolliga suhtlevate ettevõtjate toetamiseks kogume kokku ettevõtjale vajaliku info ja kontaktid ning võimaldame ettevõtjatel anda deklareeritud andmete kohta infot teistele ettevõtetele, kes otsivad koostööpartnereid või kogemust välisturgudel.

1.3.1.2 Pakume Eesti peamiste sihtturgude statistikat ja ülevaateid ekspordivõimaluste kohta:

- peegeldame ettevõtjale vajalikku infot turu mahtude kohta.

1.3.2 Kaupade lahtitollimine Eestis on mugav ja kiire.

1.3.2.1 Kaupade deklareerimine on usaldusväärsele kliendile (AEO) infosüsteemi põhine ja tollideklaratsioonivaba:

- iga kaubasaadetise kohta ei esita tollideklaratsiooni, tollimaksu tasumine on perioodiline.

1.3.2.2 Tollideklaratsiooni saab esitada enne kaupade Eestisse saabumist (sh seome julgeolekuandmete esitamise tollideklaratsiooniga):

- kaupa saab deklareerida piiritolliasutustes, mis lühendab nii ekspordi- kui impordikaupade tollijärelevalve aega;
- riskivaba vabasse ringlusse deklareeritud kauba saab kätte juba piiripunktis. Sisenemise kontrollid säilitame.

1.3.2.3 Kiirendame tollitehnika abil tollikontrolli (läbivalgustusseadmed, numbrituvastuskaamerad ja röntgenpiltide vahetussüsteem BAXE):

- võimaldame kaubavedudel kiiret tollipiiri ületamist, tagades tõhusa kontrolli uue läbivalgustustehnoloogiaga;
- kaasame kogukondi salakauba leviku tõkestamiseks.

1.3.3 Logistikakulud on konkurentsivõimelised.

¹⁰ *Logistic Performance Index (LPI)*, sellest tolli tegevuse näitaja – koht edetabelis. Tulemused iga kahe aasta tagant.

Metoodika: Maailmapanga poolt igal teisel aastal korraldatav uuring (viimati 2016. aastal), mille käigus tuli täita küsimustik, kus iga vastaja andis oma hinnangu tolliprotseduuride lihtsuse, infrastruktuuri, logistikalase kompetentsi ja logistikateenuste kvaliteedi, saadetiste jälgimise võimaluste, tarnetäpsuse ja rahvusvaheliste kaubavedude konkurentsivõime kohta skaalal 1-5, kus 1 on väga madal hinnang ja 5 on väga kõrge hinnang.

1.3.3.1 Pakume ettevõtetele statistikat (kulude, tollivormistuse jmt keskmised) ja infot (lubade/soodustuste jt võimalustest) logistikakulude optimeerimiseks:

- teeme personaalseid pakkumisi klientidele, kes ei kasuta olemasolevaid võimalusi (nt piiril vabastamine);
- pakume infot vedamise kohta – kui suur on kulu mistahes riigist toomisel (nt deklarantide tasu);
- pakume MTA initsiatiivil ettevõtjale erinevaid lube (rakendus e-MTA-s);
- pakume lihtsustusi mitme lao luba omavale ettevõtjale.

1.3.3.2 Lihtsustame transiidiprotseduuri ja pakume alternatiivseid võimalusi kauba tollijärelevalve all vedamiseks:

- lihtsamad protseduurid kauba vedamisel nii tollilaost piirile ja kui laost lattu.

1.3.3.3 Ettevõtja saab Eestis keske tollivormistusega deklareerida mistahes EL liikmesriigis asuvat kaupa:

- loome infovahetuse teiste EL liikmesriikidega, et Eestis deklareeritud, kuid teises riigis asuvat kaupa kontrollida.

1.3.3.4 Kogume impordi käibemaksu käibedeklaratsioonil:

- laiendame võimalusi impordi käibemaksu deklareerimiseks käibedeklaratsioonil, et ettevõtja ei peaks impordi käibemaksu tasuma ja tagasi küsima.

EESMÄRK 2:

ANNAME ETTEVÕTJALE KINDLUSE, ET TEMA MAKSU- JA TOLLIASJAD ON KORRAS JA TAGAME VÕRDSE KONKURENTSIKESKKONNA

Alameesmärgid:

2.1 Parem koostöö on kasvatanud maksumoraali

EESMÄRGI SAAVUTAMISE MÕÕTMISE INDIKAATORID JA SIHTTASEMED:

Indikaator	Algtase	Sihttasemed			
	2016	2017	2018	2019	2020
MTA arvutusliku maksukahju osakaal maksulaekumisest (käibemaks, sotsiaalmaks, kinnipeetud tulumaks) ¹¹	2,87% (maksukahju 157,14 mln €)	Maksukahju vähendamine. Laekumise suurendamine	Maksukahju vähendamine. Laekumise suurendamine	Maksukahju vähendamine. Laekumise suurendamine	Maksukahju vähendamine. Laekumise suurendamine

¹¹ MTA arvutusliku maksukahju osakaal deklareeritud maksukohustusest, MTA arvestab ise. Tulemused 1 kord kvartalis. Metoodika: *bottom-up* maksukahju arvutatakse ettevõtete KMD-I ja TSD-I deklareeritud andmete alusel. Maksukahju on arvutatud käibemaksu (KM), kinnipeetud tulumaksu (KTM) ja sotsiaalmaksu (SM) kohta, mis kõrvaltatakse samade maksude deklareeritud maksukohustusega.

Tegevused:

2.1.1 Maksu- ja Tolliameti ning maksumaksja vaheline suhtlus põhineb usaldusel.

2.1.1.1 Pakume ettevõtjatele infopäevi ja ümarlaudasid parema maksukeskkonna loomiseks:

- tunneme kohalikku ettevõtluskeskkonda;
- MTA-l on audiitorbüroode ja maksunõustajatega ning teiste riikide maksuhalduritega olulistest maksustamisküsimustes ühised seisukohad;
- loome keeleliselt lihtsamaid haldusakte;
- liigume korraldustektidelt üle informeerivatele tekstidele;
- muudame teadete/dokumentide kujunduse kaasaegseks.

2.1.1.2 Teeme maakonnameediaga info jagamisel koostööd:

- jagame kohalike väljaannete kaudu infot.

2.1.1.3 Maksumaksja saab pidevat infot temaga seotud maksumenetlusest:

- kontrolliprotsess on paberivaba, kasutame kaasaegseid lahendusi seletuste võtmisel ja vaatluste tegemisel. Inimene saab kontrolliprotsessi jälgida e-keskkonnas;
- loome võimaluse kaubakontrollist kiireks teavitamiseks, kliendile tagasiside andmiseks, lisadokumentide esitamiseks, sh nutilahendusena;
- võlamenetluse info on maksumaksjale kättesaadav;
- lihtsustame ja kiirendame rikkumiste menetlust piiripunktides.

2.1.2 Suuname oma tegevuse tuleviku maksubaasi kasvatamisele.

2.1.2.1 Ettevõtja saab meie abiga veenduda oma maksuarvestuse õigsuses:

- maksumaksja saab kontrollida enda poolt esitatud andmeid;
- töötame välja kontrollküsimustikud/testid/maksuriski kalkulaatorid, et ettevõtja saaks veenduda maksuarvestuse korrektsuses.

2.1.2.2 Looime ettevõtete käitumise prognoosimise võimaluse:

- loome tulevikukäitumise prognoosimist võimaldavad analüüsimudelid.

2.1.2.3 Pakume paindlikke lahendusi makseraskustes maksumaksjale:

- viime sisse paindlikud ajatamisgraafikud;
- suurendame otsesuhtlust maksumaksjaga tekkinud probleemide lahendamiseks.

2.1.2.4 Ühtlustame maksu- ja tollitagatised:

- isiku maksuriske hindame isiku üldistest riskidest tulenevalt, eelistame isikule vähemkoormavat tagatist.

2.2 Ettevõtluses on võrdsem konkurents

EESMÄRGI SAAVUTAMISE MÕÕTMISE INDIKAATORID JA SIHTTASEMED:

Indikaator	Algtase	Sihttasemed			
	2016	2017	2018	2019	2020
Varimajanduse osakaal maksulaekumisest ¹²	7,10%	Alla 7,1%	Alla 7,1%	Alla 7,1%	Alla 7,1%

¹² Varimajanduse osakaal maksulaekumisest. Tulemused 1 kord aastas. Metoodika: Maksuaugu osakaal eelarve maksulaekumisest; maksuaugus on toodud järgmiste maksude arvutuslikud kahjusummad: käibemaks + sotsiaalmaks + tulumaks + aktsiisid (kütus, tubakas, alkohol). Maksuauk on leitud *top-down* põhimõttel ning on *bottom-up* arvutusest laiaulatuslikum, sisaldades ka seda osa, mida deklaratsioonide abil pole võimalik arvutada.

Tegevused:**2.2.1 Tagame võrdse konkurentsi.****2.2.1.1 Uurime maksualaseid kuritegusid:**

- kaardistame iga-aastaselt maksukeskkonda ja ühiskonnakaitset mõjutavad kuritegelikud ohud, millele baseeruvad kriminaalmenetluse sihtmärgid;
- arendame operatiivinformatsiooni kogumise ja analüüsimise viise ning tagame kaasajastatud tasemel tehnilised vahendid;
- osaleme rahvusvahelistes kriminaalkoostöö gruppides ning edendame piiriülest operatiivinfovahetust;
- arendame kriminaaltulu tuvastamise võimekust.

2.2.1.2 Kontrollime tulu siirdamist välisriikidesse:

- suurendame järelevalvet;
- nõustame ettevõtjat.

2.2.1.3 Riigihangete korraldus toetab ausat ettevõtjat:

- teeme ettevõtjatele ettepanekuid hanketingimuste seadmisel ja lepingute sõlmimisel, et tagada osalejate korrektsus maksuasjades (nt maksusaladuse avaldamise nõusolek, alltöövõtjate sobivuse kooskõlastamine);
- loome hankijatele võimaluse hanel osalejate lihtsamaks ja kiiremaks taustakontrolliks.

MTA STRATEEGIA 2017-2020 MÕÕDIKUTE SELGITUSED

MTA visioon: Toetame ettevõtte tegutsemist ja arengut

Mõõdik: äritegemise lihtsuse indeks, sellest maksude maksmise osa (*Doing Business*) – Eesti koht edetabelis. Tulemused 1 kord aastas.

Metoodika: maailmapanga poolt iga-aastaselt arvutatav indeks, mis koosneb alammõõdikutest, sh maksude tasumise osa. Maksude tasumise indeks omakorda koosneb järgmistest alammõõdikutest:

1. Maksed (arv aastas) – indikaator arvestab maksudeklaratsioonide esitamise ja maksete tasumise arvu, sagedust ja kanalit. Maksu tasumise arv aastas loetakse üheks, olgugi, et deklaratsiooni peab esitama ja maksu tasuma mitu korda aastas. Eesti näitaja 2015. aasta andmete alusel oli 8;
2. Aeg (tunde aastas) – aeg, mis kulub kolme suurima maksu (ettevõtte tulumaks, käibemaks, tööjõumaksud) andmete ettevalmistamisele, esitamisele ja maksude tasumisele. Eesti näitaja 2015. aasta andmete alusel oli 84 tundi aastas, mis jagunes järgmiselt:
 - käibemaks 33 tundi aastas;
 - sotsiaalmaks 31 tundi aastas;
 - tulumaks dividendidelt (20 tundi aastas).
3. Maksumäär kokku (% kasumist) – kõikide ettevõtte poolt tasumisele kuuluvate maksude summa osakaal ettevõtte kasumist. 2015. aasta andmete alusel oli Eesti näitajaks 48,7%:
 - sotsiaalmaks – 37,22%;
 - tulumaks dividendidelt – 7,91%;
 - maamaks – 1,89%;
 - töötuskindlustusmaksed – 0,78%;
 - erisoodustusmaks – 0,75%;
 - riigilõiv vara võõrandamisel – 0,09%;
 - raskeveokimaks 0,04%;
4. *Postfiling index* – käibemaksutagastusele kuluv aeg, ettevõtte tulumaksu kontrollile kuluv aeg. 2015. aasta andmete alusel oli Eesti näitajaks 98,6%.

Märkused: 2015. a andmete alusel (ehk 2017. aasta raportis) oli maksude tasumise sektsioonis Eesti skooriks 88,04 (DTF-skoor (*distance to frontier*), ehk protsentides vahemaa parima tulemuseni), millega paiknes edetabelis 21. kohal. Aasta varem oli Eesti skoor 87,89 ning koht 19.

Eesmärk 1: Pakume maksumaksjale lihtsaid ja mugavaid teenuseid

1.1 Toetame ettevõtlust/ettevõtlikkust

Mõõdik: lisandväärtuse muutus võrreldes eelmise aasta sama perioodiga. Tulemused 1 kord kvartalis.

Metoodika: lisandväärtus = KMD-I deklareeritud kogumüük maksuvaba käibeta – põhivarata kogusoetus.

Märkused: 2016. aastal oli lisandväärtus 15,32 miljardit eurot (aastases võrdluses tõus 2,13%). 2016. aasta esimeses kvartalis oli lisandväärtus 3,19 miljardit eurot. Eesmärk püstitatakse aastapõhiselt: kui on oodata majanduskasvu, siis ootame ka lisandväärtuse kasvu, kuid kui lisandväärtus langeb, siis on oluline jälgida müügi ja soetuse suhet. Kui soetus kasvab rohkem kui müük, siis võib tegemist olla näiteks nii varumisega kui ka pettuste mahu kasvuga.

1.2 E-maksuamet on kaasaegne

Mõõdik: e-MTA kasutajate soovitusindeks. Mõõdab MTA ise. Tulemused 1 kord aastas, teenusepõhiselt tihedamini.

Metoodika: soovitusindeks põhineb asjaolul, et kui inimene kedagi või midagi oma sõbrale-tuttavale soovitab, siis ta võtab endale vastutuse soovitud kvaliteedi eest. Soovitusindeksi skaala on vahemikus 0-10, kus vahemik 0-6 on mittesoovitajad, 7-8 on passiivsed ja 9-10 on soovitajad.

Soovitusindekstulemused kuvatakse vahemikus -100 kuni +100%:

Suurepärane:	+100 kuni +60%
Väga hea:	+59% kuni +20%
Hea:	+19% kuni 0%
Rahuldav:	-40% kuni -1%
Halb:	-41% kuni -70%
Väga halb:	-71% kuni -100%

Märkused: soovitusindeksi algtasemeks 2016. aasta põhjal on 50 ehk väga hea.

1.3 Eestis on soodne väliskaubanduskeskkond

Mõõdik: *Logistic Performance Index* (LPI), sellest tolli tegevuse näitaja – koht edetabelis. Tulemused iga kahe aasta tagant.

Metoodika: Maailmapanga poolt igal teisel aastal korraldatav uuring (viimati 2016. aastal), mille käigus tuli täita küsimustik, kus iga vastaja andis oma hinnangu tolliprotseduuride lihtsuse, infrastruktuuri, logistikalise kompetentsi ja logistikateenuste kvaliteedi, saadetiste jälgimise võimaluste, tarnetäpsuse ja rahvusvaheliste kaubavedude konkurentsivõime kohta skaalal 1-5, kus 1 on väga madal hinnang ja 5 on väga kõrge hinnang.

Märkused: 2016. aasta uuringu tulemusena selgub, et Eesti LPI üldskoor on 3,36, millega Eesti hoiab edetabelis 38. kohta. Kui aga vaadata osa, mis puudutab üksnes tolli tegevust, siis Eesti hoiab 29. kohta skooriga 3,41.

Eesmärk 2: Anname ettevõtjale kindluse, et tema maksu- ja tolliasjad on korras ja tagame võrdse konkurentsikeskkonna

2.1 Parem koostöö on kasvanud maksumoraali

Mõõdik: MTA arvutusliku maksukahju osakaal deklareeritud maksukohustusest. Tulemused 1 kord kvartalis.

Metoodika: *bottom-up* maksukahju arvutatakse ettevõtete KMD-I ja TSD-I deklareeritud andmete alusel. Maksukahju on arvutatud käibemaksu (KM), kinnipeetud tulumaksu (KTM) ja sotsiaalmaksu (SM) kohta, mis kõrvutatakse samade maksude deklareeritud maksukohustusega.

Märkused: 2016. arvutuslik maksukahju (KM, KTM, SM) oli 157,14 mln €, mis moodustab 2,87% deklareeritud maksukohustusest (KM, KTM, SM).

2.2 Ettevõtluses on võrdsem konkurents

Mõõdik: varimajanduse osakaal maksulaekumisest. Tulemused 1 kord aastas.

Metoodika: maksuaugu osakaal eelarve maksulaekumisest; maksuaugus on toodud järgmiste maksude arvutuslikud kahjusummad: käibemaks + sotsiaalmaks + tulumaks + aktsiisid (kütus, tubakas, alkohol). Maksuauk on leitud *top-down* põhimõttel ning on *bottom-up* arvutusest laiaulatuslikum, sisaldades ka seda osa, mida deklaratsioonide abil pole võimalik arvutada.

Märkused: maksuauku arvutatakse MTA poolt igal aastal IV kvartalis eelmise kalendriaasta kohta. 2015. aastal moodustas maksuauk 7,1% eelarvesse laekunud maksudest.